

prof. dr hab. inż. JERZY S. MICHALIK
Centralny Instytut Ochrony Pracy
– Państwowy Instytut Badawczy

Kształtowanie postaw i zachowań pracowników w celu przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym

Publikacja opracowana na podstawie wyników zadań realizowanych w ramach programu służb państwowych objętych programem wieloletnim pt. „Dostosowywanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej” dofinansowywanych przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w latach 2002–2004. Główny koordynator: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy

System przeciwdziałania zagrożeniom poważnymi awariami przemysłowymi został wprowadzony w Polsce w 2001 roku na mocy ustawy – Prawo ochrony środowiska [1] oraz ustawy o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw [2]. Zasady przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym regulują ponadto w odniesieniu do niektórych kwestii przepisy szczegółowe, zawarte w rozporządzeniach ministra gospodarki (MG) [3-6], ministra środowiska [7,8] oraz ministra obrony narodowej [9].

Polski system przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym jest z założenia implementacją do prawodawstwa polskiego przepisów Unii Europejskiej ustalonych w Dyrektywie Seveso II (96/82/WE) [10]. Obejmuje on, podobnie jak unijny, zadania i obowiązki różnych podmiotów, procedury mające na celu zapobieganie wystąpieniu awarii, przygotowanie się na wypadek awarii ograniczanie i likwidację jej skutków. Kluczowym podmiotem jest oczywiście zakład stwarzający zagrożenie poważnej awarii przemysłowej.

Osiągnięcie głównych celów systemu, jakimi są – w odniesieniu do zakładu –

Referat na ten temat został wygłoszony na konferencji „Bezpieczeństwo pracy – środowisko – edukacja” – zorganizowanej 11 kwietnia 2003 r. przez Wyższą Szkołę Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach.

zmniejszenie ryzyka poważnej awarii przemysłowej oraz minimalizacja skutków w razie jej zaistnienia, wymaga ukształtowania odpowiedniej świadomości, postaw i zachowań pracowników zakładu na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej. Od najwyższego kierownictwa począwszy, przez kolejne jej poziomy, aż do najniższych stanowisk pracy, związanych z instalacjami lub czynnościami, które mają określone znaczenie dla bezpieczeństwa zakładu.

Zasadniczymi, z punktu widzenia postaw i zachowań pracowników, elementami systemu przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym są, według Dyrektywy Seveso II, **polityka zapobiegania awariom** (*major accident prevention policy – MAPP*) oraz wewnętrzny plan awaryjny (operacyjno-ratowniczy). Podobny wniosek wynika z analizy polskich przepisów dotyczących programu zapobiegania awariom, systemu bezpieczeństwa oraz wewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych [1,5]. **Zadania ustalone w tych elementach systemu dotyczą bowiem dwóch głównych celów – zapobiegania awariom oraz ograniczania ich skutków i są adresowane do pracowników zakładu.**

Postanowienia przepisów UE oraz polskich

Dyrektywa Rady 96/82/WE (Seveso II)

Zgodnie z terminologią przyjętą w tej dyrektywie, **polityka zapobiegania awariom**, ustalona w art. 7 Dyrektywy Seveso II [10], dotyczy obu kategorii zakładów, to jest **zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR)** oraz **zakładów o dużym ryzyku (ZDR)** wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Według tego artykułu MAPP ma być opracowana w postaci odrębnego dokumentu, który powinien spełniać wymagania przedstawione w Załączniku III do Dyrektywy Seveso II. Art. 7 tej dyrektywy wymaga od operatora zakładu zapewnienia wdrożenia **programu zapobiegania awariom (PZA)**.

Wymagania przepisów polskich

Program zapobiegania awariom

Art. 251, ust.1 ustawy – Prawo ochrony środowiska [1] nakłada na prowadzącego zakład obu kategorii, tj. ZZR i ZDR obowiązek sporządzenia programu zapobiegania poważnym awariom przemysłowym. W programie tym ma być również przedstawiony system zarządzania zakładem gwarantujący ochronę ludzi i środowiska.

Przepisy art. 251, ust. 2 określają zawartość **programu zapobiegania awariom**, a w szczególności:

- 1) określenie prawdopodobieństwa zagrożenia awarią przemysłową,
- 2) zasady zapobiegania oraz zwalczania skutków awarii przemysłowej przewidywane do wprowadzenia,
- 3) określenie sposobów ograniczania skutków awarii przemysłowej dla ludzi i środowiska w przypadku jej zaistnienia,
- 4) określenie częstotliwości przeprowadzania analiz PZA w celu oceny jego aktualności i skuteczności.

System bezpieczeństwa

W art. 252 tej ustawy [1] ustalono, że prowadzący zakład o dużym ryzyku jest obowiązany do *opracowania i wdrożenia systemu bezpieczeństwa* stanowiącego element ogólnego systemu zarządzania i organizacji zakładu.

Równocześnie art. 252 ust. 2 określa elementy systemu bezpieczeństwa, które w skrócie obejmują:

- 1) określenie obowiązków pracowników na wszystkich poziomach organizacji (działania na wypadek awarii),
- 2) szkolenia pracowników instalacji, w której znajdują się substancje niebezpieczne,
- 3) funkcjonowanie mechanizmów w zakresie systematycznej analizy zagrożeń awarią oraz jej prawdopodobieństwa,
- 4) instrukcje bezpiecznego funkcjonowania instalacji, w której znajdują się

substancje niebezpieczne (normalna eksploatacja, konserwacja i czasowe przerwy w ruchu),
 5) instrukcje sposobu postępowania w razie dokonywania zmian w procesie przemysłowym;
 6) analizę przewidywanych sytuacji awaryjnych do celów należytego opracowania planów operacyjno-ratowniczych,
 7) monitoring funkcjonowania instalacji, w której znajdują się substancje niebezpieczne, działania korekcyjne,
 8) systematyczną ocenę PZA oraz systemu bezpieczeństwa, ocenę ich aktualności i skuteczności.

Wspomniany art. 252 nawiązuje do przepisów *Kodeksu pracy*, a zwłaszcza działu X *Bezpieczeństwo i higiena pracy* [11]. System organizacji bezpieczeństwa obejmuje zarówno obowiązki pracodawców, jak i pracowników.

Postanowienia ustawy – *Prawo ochrony środowiska* [1] dotyczące programu zapobiegania awariom oraz systemu bezpieczeństwa nie są dostatecznie precyzyjne. Ponadto postanowienia przepisów polskich [1, 2] w sprawach PZA oraz systemów bezpieczeństwa w porównaniu do zapisów *Dyrektywy Seveso II*, dotyczących tych elementów systemu przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, wykazują istotne różnice.

- Ustawa – *Prawo ochrony środowiska* [1] ustala wymagania dotyczące programu zapobiegania awariom w sposób dość ogólny i nieprecyzyjny, bez tej grupy wymagań, które w tej ustawie przypisano do odrębnego, w sensie prawnym, pojęcia „system bezpieczeństwa”.

- W polskich przepisach część wymagań dotyczących, według *Dyrektywy Seveso II*, polityki zapobiegania awariom odłączono od tego elementu systemu przeciwdziałania poważnym awariom, tworząc wymagania odnoszące się do odrębnego pojęcia – systemu bezpieczeństwa.

- Taka konstrukcja przepisów polskich nie oznaczałaby jeszcze niezgodności z przepisami UE (wymaganiami *Dyrektywy Seveso II* [10]), gdyby nie fakt, że:

- zgodnie ze wspomnianą ustawą [1] PZA dotyczy obu kategorii zakładów tj. ZZR i ZDR

- natomiast system bezpieczeństwa, który w *Dyrektywie Seveso II* stanowi wraz z programem zapobiegania awariom jedną całość (tzn. MAPP), dotyczy według przepisów krajowych tylko zakładów kategorii ZDR [1].

Z porównania postanowień przepisów polskich w zakresie PZA i systemu bezpieczeństwa z wymaganiami UE wynika, że wady przepisów polskich i różnice w odniesieniu do postanowień unijnych mogą być przyczyną bardzo niekorzystnych skutków w zakładach kategorii ZZR, jeśli chodzi o ich działania w celu zapobiegania poważnym awariom przemysłowym. Mogą także spowodować istotne zaniedbania w zakresie kształtowania postaw i zachowań pracowników w tych zakładach, do ich zaniechania włącznie. Skutki takich zjawisk w odniesieniu do bezpieczeństwa pracy, bezpieczeństwa powszechnego oraz ochrony środowiska byłyby oczywiste.

Art. 261 ustawy – *Prawo ochrony środowiska* [1] zobowiązuje prowadzącego zakład o dużym ryzyku do opracowania wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego, a w razie zagrożenia awarią przemysłową lub jej wystąpienia – do niezwłocznego przystąpienia do jego realizacji. Równocześnie prowadzący zakład o dużym ryzyku został zobowiązany (art. 262) do zapewnienia pracownikom zakładu, w szczególności narażonym bezpośrednio na skutki awarii przemysłowej oraz pełniącym funkcję społecznych inspektorów pracy lub przedstawicielom związków zawodowych odpowiedzialnym za bezpieczeństwo i higienę pracy, możliwości udziału w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 sierpnia 2001 r. [5] zawiera szereg wymagań, które mają istotne znaczenie z punktu widzenia kształtowania postaw i zachowań pracowników w zakładach dużego ryzyka. Zgodnie z tym rozporządzeniem, w wewnętrznym planie operacyjno-ratowniczym powinny być zawarte informacje dotyczące m.in.:

- sposobu powiadamiania osób przewidzianych do uczestnictwa w akcji ratowniczej
- sposobu alarmowania o awarii oraz zasady i warunki ewakuacji
- zasad postępowania na wypadek awarii
- zasad postępowania załogi, zakładowej służby ratowniczej i zakładowej straży pożarnej na wypadek awarii
- zasad prowadzenia i koordynacji działań ratowniczych zakładowej służby ratowniczej i zakładowej straży pożarnej
- zasad udzielania pomocy medycznej osobom poszkodowanym oraz procedur postępowania.

W tym przypadku występuje zgodność wymagań przepisów polskich z unijnymi.

Należy jednakże zwrócić w tym miejscu uwagę na niezwykle istotną kwestię. Jednym z elementów składowych zarówno MAPP w UE, jak i PZA w Polsce jest „zwalczanie skutków awarii przemysłowej” oraz „określenie sposobów ograniczenia skutków awarii przemysłowej dla ludzi i środowiska w przypadku jej zaistnienia” (art. 252, ust. 2 ustawy – *Prawo ochrony środowiska* [1]). Przypomnijmy, że zapisy te dotyczą obu kategorii zakładów, tzn. zarówno ZDR, jak i ZZR.

Dość powszechnym jest takie rozumienie omawianych przepisów, że zakłady kategorii ZZR nie są zobowiązane do zaplanowania i przygotowania działań, sił i środków na wypadek poważnej awarii, czyli do opracowania i posiadania planów działania na wypadek awarii.

Jest to pogląd niewłaściwy. Z omówionych wcześniej zapisów ustawy – *Prawo ochrony środowiska* dotyczących PZA (art. 252, ust. 2) jednoznacznie wynika, że w zakładach kategorii ZZR takie plany muszą być także przygotowane, z tym jednak zastrzeżeniem, że nie stosuje się do nich ustalonych w rozporządzeniu MG [5] wymagań dla wewnętrznego planów operacyjno-ratowniczych w zakładach dużego ryzyka. W zakładach kategorii ZZR plany awaryjne są częścią PZA, a ich zawartość powinna być odpowiednia do wielkości zagrożeń poważnymi awariami przemysłowymi.

Na podstawie analizy przepisów dotyczących programu zapobiegania awariom oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem w zakładach stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej obu kategorii (ZZR i ZDR), a także przepisów dotyczących wewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych można sformułować następujący wniosek:

W zakładach obu kategorii ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR i ZDR), określone w przepisach zadania dotyczące programu zapobiegania awariom oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem, a także zadania w zakresie przygotowania się na wypadek poważnej awarii oraz prowadzenia działań ratowniczych i ograniczania skutków awarii w razie jej wystąpienia, stanowią przesłanki do sformułowania zadań w zakresie kształtowania postaw i zachowań pracowników w celu przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym.

Mając na uwadze wadliwy obecnie stan przepisów krajowych odnoszących się do planu zapobiegania awariom oraz

systemu zarządzania bezpieczeństwem, w celu zapewnienia osiągnięcia właściwych efektów w zakładach kategorii ZZR, należy kierować się wytycznymi wynikającymi z postanowień *Dyrektywy Seveso II*, odnoszącymi się do polityki zapobiegania awariom.

Zadania w zakresie kształtowania postaw i zachowań pracowników w zakładach dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii

Podstawę planowania i realizacji zadań w zakresie kształtowania postaw i zachowań pracowników, sprzyjających przeciwdziałaniu poważnym awariom przemysłowym, stanowią przepisy unijne (*Dyrektywa Seveso II*) [10] oraz przepisy krajowe (ustawa – *Prawo ochrony środowiska* oraz *rozporządzenie MG*) [1, 5] dotyczące polityki (programu) zapobiegania awariom, systemu zarządzania bezpieczeństwem oraz wewnętrznych planów postępowania w razie awarii.

Niewątpliwie jednym z najważniejszych zadań w tej dziedzinie jest **opracowanie i realizacja odpowiednich szkoleń** mających na celu ukształtowanie wśród pracowników ZZR i ZDR świadomości o występujących zagrożeniach, konieczności przestrzegania szczególnych zasad bezpieczeństwa oraz konieczności określenia i realizacji odpowiedzialnych zadań w celu zapobiegania awariom oraz ograniczania ich skutków. Programy tych szkoleń powinny uwzględniać specyficzne potrzeby wynikające z konkretnych uwarunkowań (rodzaj niebezpiecznych substancji, charakter zagrożeń, rodzaj technologii w zakładzie, charakter wykonywanej pracy, zadania i cele działań z zakresu bezpieczeństwa, ze zwróceniem szczególnej uwagi na ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii lub zdarzeń mogących inicjować scenariusze prowadzące do jej zaistnienia).

Odrębnym zagadnieniem są **szkolenia mające na celu przygotowanie pracowników do wykonywania różnych zadań w przypadku wystąpienia awarii** (ratownictwo chemiczne, ratownictwo techniczne, pierwsza pomoc medyczna, pomiary skażeń chemicznych, zadania ewakuacyjne, gaszenie pożarów i wiele innych działań ujętych w planach postępowania na wypadek awarii). Pracownicy przewidziani do uczestnictwa w akcji ratunkowej powinni być zazna-

jomieni z dokumentacją planów awaryjnych i znać je w szczególności.

Programy szkoleń należy ustalać tak, aby uwzględniały potrzeby poszczególnych grup pracowników, zawierały niezbędne i podstawowe informacje z zakresu:

- przepisów i zasad dotyczących bezpiecznej pracy w ZZR i ZDR
- stosowanych technologii, materiałów i związanych z tym zagrożeń
- konsekwencji wynikających z niestosowania się do zasad bezpiecznej pracy
- postępowania w przypadku zaistnienia awarii.

Skuteczność szkoleń i ich poziom winny być oceniane i dokumentowane. Przy ustalaniu programów szkoleń należy uwzględnić ocenę szkoleń już odbytych. Programy szkoleń i materiały szkoleniowe powinny być sprawdzane co do zgodności z obowiązującymi przepisami prawnymi, ogólnymi zasadami bezpiecznej pracy, najnowszą wiedzą z zakresu stosowanych procesów, technologii, stosowanych zabezpieczeń, postępowania w sytuacjach awaryjnych oraz wymaganiami wewnętrznymi ZZR i ZDR.

W razie korzystania z zewnętrznych usług szkoleniowych należy poszukiwać firm, które posiadają certyfikat lub są znane i zdobyły dobrą renomę w zakresie wykonywanych usług.

Z punktu widzenia osiągnięcia bezpośrednich celów w zakresie zapobiegania awariom oraz ograniczania ich skutków, a także z punktu widzenia kształtowania postaw i zachowań pracowników sprzyjających przeciwdziałaniu poważnym awariom przemysłowym, niezwykle ważne jest zaangażowanie i działania najwyższego kierownictwa ZZR i ZDR oraz pracowników szczebla kierowniczego [12].

Zaangażowanie prowadzącego zakład powinno wyrażać się zapewnieniem niezbędnych środków do opracowania, wdrożenia i funkcjonowania PZA. Ważne jest, aby prowadzący zakład wyznaczał priorytety, prowadził jasną i czytelną dla wszystkich członków kierownictwa zakładu i załogi zakładu politykę wdrażania, realizacji i ciągłego doskonalenia PZA. Zaangażowanie prowadzącego zakład powinno wyrażać się również inicjowaniem i przeprowadzaniem auditów oraz okresowych przeglądów PZA, inicjowaniem szkoleń, otwartością na inicjatywy załogi w obszarze zapobiegania awariom i poprawy bezpieczeństwa pracy. Bardzo ważne jest, aby prowadzący zakład miał autorytet wśród kadry kierowniczej przedsiębiorstwa oraz załogi.

Wskazane jest, aby prowadzący ogłosił w zakładzie **deklarację dotyczącą polityki bezpieczeństwa**. Powinna być ona sformułowana językiem jasnym i przystępnym oraz powinna być rozpoznawalna wśród załogi [12].

Cele ogólne w zakresie zapobiegania awariom powinny być ustalone przez prowadzących ZZR i ZDR. Cele szczegółowe odnoszące się do zadań związanych z realizacją PZA powinny być natomiast ustalone przez kierownictwo niższego szczebla, przy zapewnieniu konsultowania tych zagadnień z pracownikami zakładu.

W celu sprawnego wykonywania zadań określonych w PZA **powinny być jednoznacznie określone i właściwie opisane kwestie uprawnień i odpowiedzialności**. Powinny być one przedstawione i zakomunikowane osobom odpowiedzialnym za realizację zadań oraz osobom sprawującym nadzór nad ich realizacją. Wszystkie te działania muszą być udokumentowane i potwierdzone. Zadania i obowiązki powinny być okresowo weryfikowane [12].

Każdy pracownik zatrudniony w ZZR lub ZDR powinien być odpowiedzialny za bezpieczeństwo i wykonywać swoje obowiązki stosownie do sprawowanej funkcji. Powinien być świadomy odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne, swoich współpracowników i osób trzecich, a także tego, że jego działanie ma znaczący wpływ na bezpieczeństwo i prawidłową pracę instalacji (zakładu).

Prowadzący ZZR i ZDR powinni ustalić strukturę i hierarchię podejmowania decyzji. Należy też zadbać o to, aby wiedza, kwalifikacje i kompetencje pracownika były wystarczające do podejmowania i wykonywania nałożonych zadań i obowiązków.

W celu zapewnienia skuteczności monitorowania realizacji zadań PZA jest ważne, aby:

- monitorowanie prowadziły zespoły mające odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie
- wyniki monitorowania, w zależności od potrzeb, były udostępniane prowadzącemu zakład, kadry kierowniczej, upoważnionym pracownikom, zakładowym służbom nadzoru, zewnętrznym organom nadzoru.

Monitorowanie w aspekcie realizacji zadań, osiągniętych celów ogólnych i szczegółowych powinno obejmować ocenę ich znajomości wśród personelu, stopnia ich rzeczywistego wykonania oraz zaangażowania załogi w ich realizację [12].

Zaplanowane i stale realizowane zadania dotyczące kształtowania postaw i zachowań pracowników powinny zapewnić, że będą oni:

- odpowiednio i dostatecznie informowani o zagrożeniach związanych z danymi instalacjami niebezpiecznymi oraz o prawdopodobnych skutkach ich awarii

- informowani o zarządzeniach, instrukcjach i zaleceniach wydanych przez właściwy organ władzy oraz kierownictwo zakładu

- uczestniczyć w konsultacjach mających na celu przygotowanie:

- programu zapobiegania awariom i systemu zarządzania bezpieczeństwem
- raportu o bezpieczeństwie

- planów reagowania i sposobów postępowania w razie awarii

- raportu poawaryjnego i będą mieć do nich dostęp

- regularnie szkoleni i instruowani o praktykach i procedurach kontrolnych mających na celu zapobieganie poważnym awariom oraz ocenę sytuacji mogących spowodować poważną awarię, jak również o procedurach postępowania w niebezpiecznych sytuacjach będących następstwem tych awarii

- w zakresie swoich obowiązków, bez obawy przed niepożądanymi konsekwencjami, będą podejmować działania naprawcze i w razie konieczności przerywać działalność instalacji niebezpiecznych tam, gdzie jest to uzasadnione, opierając się na swojej wiedzy i doświadczeniu, jeżeli zaistnieje ryzyko wystąpienia poważnej awarii, oraz będą powiadamiać swoich zwierzchników lub podnosić alarm przed lub zaraz po podjęciu takich działań

- dyskutować z pracownikami szczebla kierowniczego o każdym potencjalnym zagrożeniu, które pracownicy uznają za mogące doprowadzić do poważnej awarii i będą mieć prawo powiadamiania właściwego organu władzy o tych zagrożeniach

- stosować się do wszystkich procedur i praktyk związanych z zapobieganiem i opanowywaniem awarii w instalacjach niebezpiecznych oraz będą stosować wszystkie zalecane sposoby postępowania w razie wystąpienia awarii.

PIŚMIENNICTWO

[1] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. DzU nr 62, poz. 627

[2] Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw. DzU nr 100, poz. 1085

[3] Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodza-

jów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. DzU nr 58, poz. 535

[4] Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 sierpnia 2001 r. w sprawie wymagań, jakim powinien odpowiadać raport bezpieczeństwa oraz szczegółowych zasad jego weryfikacji. DzU nr 97, poz. 1058

[5] Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 sierpnia 2001 r. w sprawie wymagań, jakim powinien odpowiadać plan operacyjno-ratowniczy podejmowanych na własnym terenie działań na wypadek nadzwyczajnych zagrożeń, oraz szczegółowych zasad jego weryfikacji. DzU nr 97, poz. 1057

[6] Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 sierpnia 2001 r. w sprawie wymagań, jakim powinien odpowiadać plan operacyjno-ratowniczy sporządzony na wypadek wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia poza teren, do którego jednostka organizacyjna eksploatująca instalację mogącą spowodować nadzwyczajne zagrożenie środowiska posiada tytuł prawny. DzU nr 97, poz. 1056

[7] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2002 r. w sprawie szczegó-

łowego zakresu informacji wymaganych do podania do publicznej wiadomości przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej. DzU nr 78, poz. 712

[8] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. DzU z 2003 r. nr 5, poz. 58

[9] Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia... w sprawie wykonywania przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska w Siłach Zbrojnych (w części dotyczącej poważnych awarii) – w przygotowaniu

[10] Council Directive 96/82/EC on the control of major-accident hazards involving dangerous substances. OJ L 10, 14.01.1997, p. 13. Tekst polski: Dyrektywa Rady 96/82/WE dotycząca zarządzania zagrożeniami poważnymi awariami z udziałem substancji niebezpiecznych. CIOP, Warszawa 1998

[11] Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy – z późn. zm. Stan prawny na dzień 1 stycznia 2003 r. Wyd.: Gazeta Prawna, 2002

[12] Michalik J. S., Domański W. *Program zapobiegania awariom i system zarządzania bezpieczeństwem w zakładach zwiększonego oraz dużego ryzyka poważnej awarii przemysłowej*. CIOP, Warszawa 2002

Wspólnie przeciw zagrożeniom dla ludzi i środowiska

Porozumienie Głównego Inspektora Pracy i Głównego Inspektora Ochrony Środowiska

Ochrona zdrowia ludzi, zapobieganie powstawaniu zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz wzmocnienie kontroli nad miejscami i procesami produkcyjnymi stwarzającymi potencjalne niebezpieczeństwo – to główne cele porozumienia, które 14 maja br. podpisali: Anna Hintz, Główna Inspektor Pracy oraz Krzysztof Zareba, Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Celem tego porozumienia jest współdziałanie obu instytucji w celu zapobiegania katastrofom ekologicznym i powstawaniu zagrożeń, szczególnie w zakładach stwarzających zagrożenie poważną awarią przemysłową.

Zakres współpracy określony zawartym porozumieniem dotyczy w szczególności: wymiany informacji, inicjowania wspólnych kontroli, wymiany doświadczeń, doskonalenia przepisów chroniących zdrowie ludzi i środowisko w związku z występowaniem poważnych awarii spowodowanych stosowaniem i przechowywaniem w zakładach pracy niebezpiecznych substancji chemicznych, współdziałania w przypadku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, podejmowania wspólnych działań upowszechniających w społeczeństwie wiedzę o poważnych awariach przemysłowych i sposobach zapobiegania takim zdarzeniom.

W wyniku podpisania tego porozumienia straciło moc poprzednie, z marca 2001 roku.

Zacieśnienie współpracy Państwowej Inspekcji Pracy i Inspekcji Ochrony Środowiska – powiedziała Anna Hintz – ma zapobiec takim tragediom, jak niedawny wybuch i pożar w Rafinerii Gdańskiej, gdzie zginęły 3 osoby, a straty wynoszą kilkanaście milionów złotych.(bs)